

Økonomisk Revue.

Den tyske Banklov. — Pariserlaanet.

Kjøbenhavn d. 28 Febr. 1875.

Kampen i Tyskland imod Regeringens Banklovforslag og Bestræbelserne for Indførelsen af en tysk Rigsbank have ganske vist ikke, hvad Nogle ønskede, ført til Privatbankernes fuldstændige Afskaffelse og deres Afløsning af en eneste Rigsbank, men de have dog i det Væsenlige været sejrrie: d. 3 Febr. er Rigsbankloven udkommet, og senest d. 1 Januar 1876 vil Tyskland faa den saa meget eftertragtede Rigsbank.

Aktionærerne i denne Rigsbank, hvis Kapital udgjør 120 Mill. Mark fordelt paa 40000 Aktier, skulle af Nettogevinsten først have $4\frac{1}{2}$ pCt. Af Meroverskuddet tilfalder 20 pCt. Reservefondet, indtil dette udgjør en Fjerdedel af Grundkapitalen; Resten fordeles ligelig mellem Rigskassen og Aktionærerne, indtil disses samlede Dividende udgjør 8 pCt.; naar dette Punkt er naat, faa de kun en Fjerdedel, hvorimod Rigskassen faar tre Fjerdedele. Ved denne Ordning har man villet undgaa, at der skulde tilfalde Aktionærerne saadanne enorme Dividender, som den franske Banks Aktionærer f. Ex. undertiden have nydt (36 pCt.) — et Gode, Aktionærerne ikke have sig selv, men Staten at takke for.

Ved § 22 er Rigsbanken bleven gjort til det tyske Riges Kasserer, og der er saaledes blevet truffet en Ordning, som i Storbritannien har vist sig heldig.

Hvad det vigtigste Punkt, Seddelcirkulationen angaar, vedtoges, at der uden Skat maa udstedes 250 Mill. Mark i Sedler

Økonomisk Revue.

Den tyske Banklov. — Pariserlaanet.

Kjøbenhavn d. 28 Febr. 1875.

Kampen i Tyskland imod Regeringens Banklovforslag og Bestræbelserne for Indførelsen af en tysk Rigsbank have ganske vist ikke, hvad Nogle ønskede, ført til Privatbankernes fuldstændige Afskaffelse og deres Afløsning af en eneste Rigsbank, men de have dog i det Væsenlige været sejrige: d. 3 Febr. er Rigsbankloven udkommet, og senest d. 1 Januar 1876 vil Tyskland faa den saa meget eftertragtede Rigsbank.

Aktionærerne i denne Rigsbank, hvis Kapital udgjør 120 Mill. Mark fordelt paa 40000 Aktier, skulle af Nettogevinsten først have $4\frac{1}{2}$ pCt. Af Meroverskuddet tilfalder 20 pCt. Reservefondet, indtil dette udgjør en Fjerdedel af Grundkapitalen; Resten fordeles ligelig mellem Rigskassen og Aktionærerne, indtil disses samlede Dividende udgjør 8 pCt.; naar dette Punkt er naat, faa de kun en Fjerdedel, hvorimod Rigskassen faar tre Fjerdedele. Ved denne Ordning har man villet undgaa, at der skulde tilfalde Aktionærerne saadanne enorme Dividender, som den franske Banks Aktionærer f. Ex. undertiden have nydt (36 pCt.) — et Gode, Aktionærerne ikke have sig selv, men Staten at takke for.

Ved § 22 er Rigsbanken bleven gjort til det tyske Riges Kasserer, og der er saaledes blevet truffet en Ordning, som i Storbritannien har vist sig heldig.

Hvad det vigtigste Punkt, Seddelcirkulationen angaar, vedtoges, at der uden Skat maa udstedes 250 Mill. Mark i Sedler

af Rigsbanken og 135 Millioner af de øvrige 32 Banker*), alt-
saa i Alt 385 Mill. Mark. For alle Sedler, der udstædes ud-
over dette Beløb, skal der enten ligge et tilsvarende Beløb i
Mønt hos vedkommende Bank, eller der skal betales en Skat
af 5 pCt. heraf. Desforuden skal der altid for en Tredjedel af
de cirkulerende Noter forefindes et af kontante Penge, Guld-
barrer eller Reichskassescheinen bestaaende Forraad. Da Cir-
kulationen af udækkede Sedler hidtil ikke har overskredet 385
Mill. Mark, antages det ikke, at den 5 pCts. Afgift vil faa no-
gen stor praktisk Betydning. — Ved Bestemmelser om de for-
skjellige Bankers Forpligtelse til at modtage hverandres Sedler
i Betaling, mener man at give den tyske Seddelcirkulation en
større Kredit og større Omløbsevne. — En Bestemmelse (§ 14),
der indsatles i Loven ved dens sidste Behandling, fastsætter,
at Rigsbanken er forpligtet til at vexe sine Sedler imod Guld-
barrer til den faste Pris 1392 Mark pr. Pund fin, og at den
er berettiget til at lade saadant Guld prøve af de af den valgte
Teknikere paa Bekostning af den, der sælger den det. Da der
efter Møntloven af 4 Debr. 1871 skal udmøntes 1395 Mark af
et Pund fint Guld, gaar der altsaa 3 Mark til Prægeomkost-
ninger. Meningen med denne Bestemmelse, der er laant hos

*) Af Privatbankerne ere de største:

	Fastsat Seddeludstædelse.	
Baierische Bank	32	Mill. Mark
Sachsische Bank in Dresden	16,7	—
Frankfurter Bank	10	—
Württembergischer Notenbank	10	—
Badische Bank	10	—
Bank für Süddeutschland	10	—
Hannover Bank	6	—
Leipziger Bank	5,3	—
Bremer Bank	4,5	—
Mitteldeutsche Creditbank in Meiningen	3,1	—
Braunschweiger Bank	2,8	—

De øvrige 21's Cirkulation er fastsat til under 2 Millioner.
Den mindste er den landgrevelige hessiske Landesbank med en
Cirkulation paa kun 159,000 Mark.

den engelske Bank, er at sikre Opretholdelsen af Guldfoden i det tyske Rige.

— Pariserlaan'ets *) glimrende *succès* har i Februar været den mærkeligste Begivenhed paa det finansielle og økonomiske Omraade i Frankrig. 220 Millioner Francs forlangte Paris; 9,336 Millioner tegnedes, o: 42½ Gang mere! I selve Paris blev Laanet tegnet 26 Gange, i Departementerne 11 Gange og udenfor Frankrig 5½ Gang. Alene i Garantium deponeredes der i Paris 848 Millioner. I et af Paris's store Kreditinstituter have tre Enkeltmænd tegnet sig for — 40 Millioner.

Dette Held kom dog ikke uventet. Der var endog en Tid, da kyndige Folk troede, at Laanet vilde blive overtegnet 50 Gange. Man er saa vant til disse Overtegninger, at det Laan, der ikke bliver overtegnet mange Gange, næsten er en Prostitution. Det første Nationallaan, som Kejser Napoleon gjorde, i 1854, paa 250 Mill. Fr., blev tegnet omtr. to Gange; det næste paa 500 Mill., nogle Maaneder senere, fire Gange; Laanet i 1855 paa 750 Mill. omtr. fem Gange; Laanet i 1864 paa 315 Mill. femten Gange; Laanet i 1868 paa 450 Mill. 34 Gange; Laanet i 1872 paa 3 Milliarder omtr. 14 Gange.

Men hvad betyder nu disse uhyre Overtegninger? Det er klart, at der ikke i Paris alene er 6 Milliarder ledige. Det er klart, at i 1872 — lige efter at Krigen havde lemlæstet Frankrig — kan der umulig have været en Kapital paa 42 Milliarder, som søgte Anbringelse i franske Statspapirer. Disse Overteg-

*) Laanet beløb 220 Millioner Fr., fordelte paa 500,000 Obligationer, indløselige om 75 Aar, à 500 Fr., med en aarlig Rente paa 20 Fr., Emissionskurs 440 Fr., hvoraf 40 erlagdes ved Tegningen. Hvert Kvartal skulle Obligationerne deltage i en Lodtrækning; hver Lodtrækning paa 225,000 Fr.; det største Lod i hver Trækning 100,000 Fr. — Denne Bestemmelse om et med Laanet forbundet Lotteri har selvfølgelig fristet Mange til at deltage i det. Den maaske noget lave Emissionskurs, Hausse'n paa Børsen, store Opsparinger, Trang til ny Anbringelsessteder for Kapitalerne — alt dette har bidraget til at gjøre Deltagelsen saa stor.

ninger ere Frugt af en for vidt drevet Spekulation. De vidne ikke saa meget om Velstand som om usund Svindel, og det er derfor, at Stemningen i Frankrig nu begynder at vende sig bort fra disse Nationallaan — trods eller rettere fordi de have slaaet saa fortrinligt an. Røster begynde at hæve sig til Gunst for en i alt Fald delvis Tilbagevenden til det gamle Laanesystem.

Naar den franske Regjering tidligere — d. v. s. før 1854 — vilde gjøre Laan, henvendte den sig til de store Bankhuse og opfordrede dem til at fremsætte deres Tilbud. Det Hus, hvis Forslag behagede Regeringen bedst, fik Laanet og maatte paa egen Risiko søge at sælge en detail, hvad det havde kjøbt en gros. Da Forudsætningen for Overenskomsten mellem Regeringen og Bankhuset var, at dette realiserede en Profit, var det muligt, at Regeringen ikke tjente saa meget som naar det selv havde besørget Forretningen; men den var i alt Fald sikker paa at faa Laanet anbragt og løb ingen Risiko. De Overenskomster, Regeringen traf, vare for Øvrigt jævnlig meget fordelagtige: i Januar 1830 overtog f. Ex. Rothschild et 4 pCts. Laan til en Kurs af 102 Fr. 57 C., og i December 1844 overtog samme Hus et 3 pCts. Laan til en Kurs af 84 Fr. 75 C. Alligevel blev den franske Regjering kjed af denne Laanemaade: den følte sig afhængig af Bankiererne; den troede, at baade den og Kapitalisterne vilde staa sig bedre, naar Bankierernes Mellemskomst kunde fjernes, naar man altsaa kunde undgaa at betale nogen Provision til dem. Den forsøgte da at henvende sig direkte til Laangiverne og selv at fastsætte Laanets Pris. Den forsøgte, hvad man har kaldt *le suffrage universel des capitaux*. Vi have set Resultaterne af dette Forsøg.

Men hvem tegner nu disse uhyre Summer, der altid blive tegnede, naar et Laan udbydes? Paul Leroy-Beaulieu svarer herpaa: «Netop disse store Bankhuse, hvis Mellemskomst man mente at fjerne! Man vil ikke vide af deres direkte Medvirken at sige, der dog kunde være nyttig, fordi den kunde garantere Laanets Anbringelse og hæve Emissionskursen, men den indirekte Medvirken, der kun forhindrer Papirerne i strax at faa deres faste Anbringelse, er der fremdeles. Resultatet af

det nu brugelige Nationallaansystem er netop det, at de middelstore Kapitalister ikke komme til at tage Del i Laanet. Naar man maa tegne sig for en halvtredssindstyve Gange større Sum end den, man ønsker; naar man maa deponere — ikke i Papirer — men i Kontanter et fem Gange større Beløb end det, man faar — saa vil en fornuftig Mand holde sig tilbage fra et saadant Spil. Det Sikreste for de Kapitalister, der kun ønske et mindre Beløb, er ikke at tegne sig for det, men mod en ubetydelig Præmie at købe Obligationerne paa Børsen før, efter eller under Emissionen. Kun to Klasser kunne trodse Nationalsubskriptionerne: de store Bankhuse og de, der kun tegne sig for enkelte Beløb.»

At, foruden de store Bankhuse, i Paris de mindste Smaafolk — «Kapitalister», hvis Kapital kun ved store Anstrengelser kan bringes op til fyrretyve Francs — med Lidenskab deltage i Nationallaanene, er bekjendt nok. Ogsaa ved denne Lejlighed have de franske Blade indeholdt Beskrivelser af de lavere Samfundsklassers Begjærlighed efter at komme til at tegne sig for en enkelt Obligation. Klokkeren ni om Morgenen aabnedes Tegningen; men allerede Aftenen forinden begyndte Folk at samles foran Indtegningslokalerne. Mænd og Kvinder laa i store Skarer hele Natten igjennem lejrede paa Asfalten; de pudsigste Scener forefaldt her, efter hvad der berettes i parisiske Blade. Og af disse Taalmodige, der i et helt Døgn eller længere havde ventet paa at komme til, maatte Størstedelen gaa bort med uforrettet Sag. Tilsidst modtoges kun Tegning for en enkelt Obligation. Kun for de store Bankierer og for Tegnerne af en enkelt Obligation kan Nationallaansystemet give Plads; de middelstore Kapitalister kunne ikke tage Del i dem. Dette er en Mangel; thi disse Kapitalister ere maaske netop de sikreste og paalideligste, og det var maaske denne Mangel, der bevægede Restorationen, der dog i 1818 med Held, ja med overordenligt Held, havde forsøgt et Nationallaan, til ikke at gjentage Forsøget.

Bør man da vende tilbage til det gamle Laanesystem? Leroy-Beaulieu anser det for ti Gange bedre end det nuværende, men foreslaar dog ikke ganske at opgive dette, men

at kombinere de to Systemer med hinanden. Man kunde, mener han, sige til Publikum: «Laanets Rente er den eller den; Kursen, Betalingsterminerne og de andre Betingelser de og de. Vi sælge ikke for en lavere Pris end 440 Fr.; men hvem der byder mere end denne Pris, vil blive foretrukket.» Mange vilde ganske sikkert have tilbudt 450 Fr., endnu Flere 445; ja Leroy-Beaulieu anser det for næsten sikkert, at Paris ved denne Methode vilde have profiteret 4 à 5 Millioner, samtidig med, at de Lysthavende uden at deplacere store Kapitaler vilde have været sikre paa at faa, hvad de ønskede, paa Betingelse af at betale det, hvad det var værdt. Det er sandsynligt, at ved denne Fremgangsmaade, som man forøvrigt alt har forsøgt andetsteds, vilde de Kapitalister, der havde tegnet til en Pris af 450 eller derover, have faaet, hvad de tegnede sig for, de Kapitalister, der tegnede til en Pris af 445, en Del og de Øvrige Intet. Ved denne Methode ville de middelstore Kapitalister ikke blive satte tilside, og Staten vil faa sine Obligationer afsatte til en højere Kurs, samtidig med at Nationallaanene ville tabe deres nuværende kunstigt opskruede, svindelagtige Præg.

A. P.
